

Rozvoj předčtenářských dovedností

Kateřina Šormová

Jazykové roviny v ontogenezi dětské řeči

- foneticko-fonologická rovina
- morfologicko-syntaktická rovina
- lexikálně-sémantická rovina
- pragmatická rovina

Vývoj řeči

3–4 roky

- přechod od konkrétního myšlení k abstraktnímu
- pojmenuje předměty, osoby, činnosti, začíná užívat pojmy
- tvoří 3–4 členné věty
- začíná rozlišovat časy (minulý a budoucí)
- období otázek – Co to je?, Proč?, pamatuje si krátkou říkanku

4–5 let

- tvoří rozvinuté věty a souvětí
- časuje a skloňuje – ještě se může vyskytovat fyziologický agramatismus
- užívá konkrétní i abstraktní pojmy, rozlišuje časy
- vypráví podle obrázku známou pohádku , rytmitizuje slova a říkanky (rozklad slov na slabiky)

5–6 let

- dítě mluví ve větách bez nápadných gramatických chyb, agramatismus mizí
- pamatuje si básničku, je schopno vyprávět krátký příběh
- vymýšlí vlastní příběhy, zapojuje fantazii, rozumí jednoduchým vtipům , umí tvořit rýmy

Rozvoj předčtenářských dovedností

- nejde o výuku čtení
- podpora rozvoje oblastí, které jsou potřebné pro budoucí výuku čtení
- cílem je
 - budovat u dítěte pozitivní vztah k psané řeči
 - stimulovat u něj schopnosti a dovednosti, které mu umožní se ve čtení a psaní v budoucnu optimálně rozvíjet
- důraz je kladen na komunikaci, rozvoj pozitivní motivace pro čtení a psaní
- oblasti v předškolním vzdělávání, které vyžadují zvýšenou pozornost:
 - rozvoj receptivních dovedností (vnímání a porozumění vyslechnutého textu)
 - rozvoj produktivních dovedností (správná výslovnost, celkový mluvený projev, souvislé vyjadřování ve větách)
- význam sociokulturního prostředí

Komplexní rozvíjení kompetencí

- kompetence k učení (soustředěné pozorování, postup podle pokynů)
- kompetence k řešení problémů
- komunikační kompetence
- sociální a personální kompetence
- činnostní a občanské kompetence

Návrhy aktivit

Medvídek Pú

soubor aktivit zaměřených na rozvoj:

- paměti
- zrakového vnímání
- vyjadřování
- dedukce a představivosti

všechny aktivity propojeny postavou Medvídka Pú

Aktivity pro práci s knihou

- soubor aktivit zaměřených na osvojení práce s knihou a vnímání psaného textu

- např. Můj medvěd Flóra

aktivity

- před čtením
- během čtení
- po čtení

Aktivity při čtení – doplňování slov

Nikdo si ho nevzal. Šel jsem dnes
ze školy a tam ještě byl.

Ležel kus dál ve sněhu.

Už jsem ho tam nemohl nechat.

Tak ho nesu ... Má hlavu na niti.

Vidíš, jaké má oči? Vidíš ty ...?

Aktivity při čtení – rozstříhaný text

Jde domů táta. Táto, pojd' se podívat za kamna! Táta řekl: A jeje! Copak to tady sedí?

Helenka myje medvěda. Má mýdlovou pěnu. Špína pouští. Medvěd bude krásně zlatý. Bude mít bílé pacičky.

Dáme ho sušit za kamna. Medvěd se suší tři dny. Ať ho nevidí babička! Řekla by: Co je tohle? Ukážeme jí ho až potom.

A už je medvěd suchý. Učesáme ho. Dáme mu šatičky po jedné panně. Růžové květované šatičky. Vyžehlíme mu je.

Aktivity při čtení – slovní zásoba

- A teď začne Flóře **učení**. Musí dostat také **vzdělání**. Dáváme jí do ruky knížky. Je **nadaná**. Na co se jednou podívá, to hned umí. Nikdy to **nezapomene**.

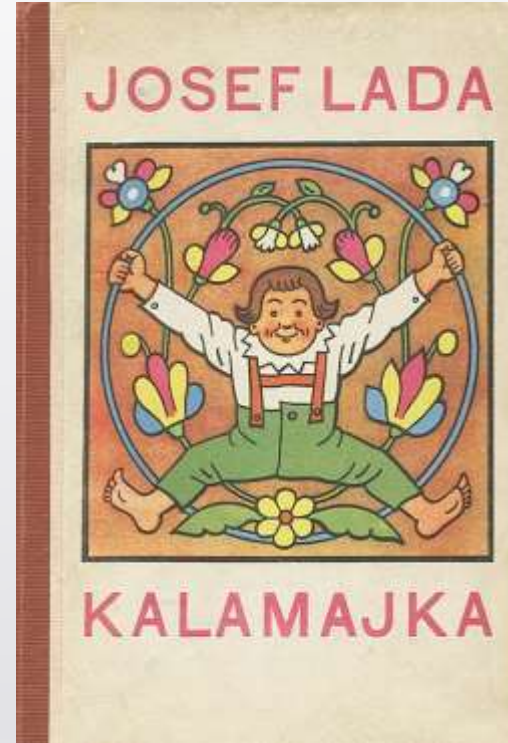
Aktivity po čtení – dokončení textu

- Jednou také dostala psaní. Bylo ve schránce. Bylo to hrozně naškrábané...

Desková hra Kalamajka mik mik mik

hra zaměřená na rozvoj:

- paměti
- sluchového vnímání
- vyjadřování
- dedukce a představivosti

prof. PhDr. Karel Šebesta, CSc., Ústav českého jazyka a teorie komunikace FF UK
Mgr. Marie Komorná, Katedra speciální pedagogiky PedF UK
Mgr. Kateřina Šormová, Ph.D., Ústav českého jazyka a teorie komunikace FF UK
Mgr. Anežka Náhlíková, Ústav českého jazyka a teorie komunikace FF UK

Děkuji za pozornost.
katerina.sormova@ff.cuni.cz